

ÖSSZEFOGLALÁS

HAVASI ZOLTÁN

Együttlétünk, az Önök mostani magyarországi tartózkodásának egyik szakasza lezárul.

Ez a körülmény automatikusan hozza magával, hogy háromnapos konferenciánk, találkozónk, eszmecserénk valamilyen összefoglalását adjuk.

A rendező szervek: a Magyarok Világszövetsége, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Országos Széchényi Könyvtár nevében — Jóború Magda főigazgató távollétében — nekem jutott a megtisztelő, ám nem könnyű szerep, adjak összefoglalást könyvtárosi tanácskozásunkról.

Mit ígért a találkozásunk? Mi volt a célja? Hogyan felelt meg az elvárásoknak vagy szebb kifejezéssel, egy felújított kifejezéssel: a köztudatnak? Érdekes azt is vizsgálnunk, milyen műfajt valósítottunk meg? A tanácskozás eredményeinek összegezése milyen állásfoglalást követel meg tőlünk?

Emlékeztetni szeretném Önöket felhívásunk szövegére: „Az Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és a Magyarok Világszövetsége a külföldön élő szakemberek javaslata alapján és attól az óhajtól indítatva, hogy lehetőséget biztosítson a külföldön működő magyar könyvtárosok szakmai összejövételére, véleménycseréjére, az együttműködési lehetőségek megvitatására, külföldi és hazai könyvtárosok részvételével szakmai találkozót rendez Budapesten.”

A találkozóra javasoltuk az alábbi fő témák megbeszélését:

- a magyarországi könyvtári kultúra,
- a külföldi könyvtárak magyar könyvvállományának szerepe, lehetőségei a magyar kultúra és tudomány terjesztésében,
- részvétel a nemzetközi együttműködési programokban.

Nagy gonddal fáradoztunk azon, hogy az Önök által előre jelzett referátumokat az egyes témákhoz megfelelően csoportosítsuk.

Az Önök referátumai színvonalukkal és tematikájukkal jócskán feszegették az elgondolt keretet. A szakma szinte valamennyi kérdése felmerült. Nehéz is ezeket összefogni. Ma már köztudomású: annyira differenciálódtak a könyvtárosság ismeretágai, hogy egy ember nem lehet alkalmas a kodikológiától az informatikáig terjedő ismeretek egybefogására. Csak a szakemberek csoportjai, nagyobb közösségek képesek együttesen megoldani a felmerülő kérdéseket. Az eszmecsere azt is tükrözte, hogy különböző típusú könyvtárakban és különböző munkafajtákon dolgozunk.

A konferenciát mégis a közös nyelv jellemezte. Hármasként, jelentésben is. Közös volt a nyelvünk: az anyanyelvünk, a magyar nyelv. Közös volt a szakmai nyelvezetünk is. Szakmánk nemzetközileg érvényes kérdései foglalkoztatnak bennünket. Közös volt a nyelvünk átvitt értelemben is, hivatásunk értelmezésében is. Az egyik referátum ezt így fogalmazta: hivatásunk értelme, tartalma a szolgálat. Eszményeinket, a szó legtá-

gabb értelmében felfogott eszményeinket fejezi ki ez a fogalom. A tudomány, a kultúra eredményeinek terjesztésén fáradozunk, ennek a szolgálatára szegődtünk.

A világ különböző tájairól érkezünk, mégsem neveztük világtalálkozóknak az együtt-létünket, ahogy egyes újságírók szívesen nevezték volna annak. Világtalálkozó a most zajló bukaresti történészkongresszus, és világtalálkozó volt a nemrég lezajlott budapesti élettani kongresszus.

Mégcsak tudományos konferenciának sem neveztük a mi találkozóinkat, ahova előre benyújtott írásos referátumokat küldtünk volna. Személyesebb jellegűnek terveztük, és az is lett, kötetlenségével és fesztelenségével. Jellegét, sajátosságát, egyediségét, újszerűségét az határozta meg, hogy a Magyarok Világszövetsége kezdeményezésére jöttünk össze egy első találkozóra.

A tudományos jelleget nem akartuk eltúlozni. Mértéktartók és visszafogottak voltak a bevezető előadások is. Nem akarhatott teljességet a mai magyar könyvtárügyet bemutató áttekintés sem, nem ölelte fel a második előadás sem a magyar tudomány és kultúra terjesztésének valamennyi vonatkozását, nem vázolt fel teljes képet a nemzetközi együttműködésben játszott szerepünkről szóló tájékoztatás sem.

Mostanában, mi itt, hazánkban, helyes nemzeti önismeret kialakításán fáradozunk, hazafiság és nemzetköziség elválaszthatatlanságának jegyében akarunk dolgozni, megbízhatóan akarjuk helyünket megtalálni a világban. A kultúra kontinuitását és a kultúra személyiségformáló szerepét valljuk; hagyomány és újítás nem ellentétes fogalmak a számunkra. Tudjuk, a tudomány nemzetközi, a kulturális és könyvtári törekvéseinkben is a nemzetközileg érvényes megoldásokhoz kívánunk kapcsolódni, a nemzeti érdekeket és nemzetközi érdekeket együttesen akarjuk figyelni.

A konferencia, a találkozó jellege nem igényelte, hogy hivatalos jegyzőkönyvet fogalmazzunk meg, vagy határozati javaslatokat terjesszünk írásban a tanácskozás résztvevői elé. A Magyarok Világszövetsége, mint szervezeti keret azonban lehetővé teszi, hogy közös megállapodásokat, illetve ajánlásokat fogalmazzunk meg:

- kijelenthetjük, hogy a Magyarok Világszövetsége kezdeményezésére kezdetét vette a külföldön működő magyar származású és a Magyarországon élő könyvtárosok ezsmecseréje; kívánatosnak tartjuk, hogy a megkezdett ezsmecserét folytathassuk a következő években is; most már differenciáltabb tematikákkal és esetleg közös tanácskozások és szekcióülések vegyítésével;

- bár tanácskozásunk referátumainak külön kiadványban való közlését nem terveztük, helyeseljük a Könyvtári Figyelő című folyóirat tervét, hogy a konferencián elhangzott előadásokat vagy azok rövidített változatát külön számban megszerkessze és közzé tegye;

- egyetértés jött létre egy könyvtári kalauz létrehozására, amelyben a külföldi könyvtári gyűjtemények magyar állományának, állományrészeinek, illetve fontosabb hungarika-dokumentumainak lelőhelyadatai szerepelnének;

- a konferencia helyesli az észak-amerikai magyar és magyar vonatkozású könyvtári dokumentumoknak egy komputerizált hungarológiai adatbankban rögzítését és kívánatosnak tartja, hogy a magyarországi nemzeti bibliográfiai adatok 1982-től mágnesszalagon információcserére kerüljenek a tervezett hungarológiai adatbank adataival;

– a tanácskozás örömmel venné, ha az észak-amerikai magyar könyvtárosok külön létrejövő egyesülete a jövőben rendszeres kapcsolatra léphetne a Magyar Könyvtárosok Egyesületével;

– az 1980. augusztusi találkozó rendezői vállalják, hogy a konferencián elhangzott referátumok feldolgozásáról, a javaslatok, az ajánlások megvalósítására irányuló szándékokról írásban tájékoztatják a résztvevőket.

Összefoglalóan megállapítható: két nagyobb kérdéskörbe illeszthető valamennyi megnyilvánulás: – hogyan tudnánk a világ különböző pontjain található könyvtári gyűjtemények magyar és magyar vonatkozású állományrészeit jobban fejleszteni, a magyar tudomány és kultúra terjesztésének a szolgálatába állítani; – hogyan tudjuk alkalmazni a korszerű könyvtári és informatikai eljárásokat (számítástechnikai és más gépesítési megoldásokat) szolgáltató tevékenységünkben.

Munkánk akkor nyer igazán értelmet, ha könyvtárosi tevékenységünket – kerülve a szakbarbárságot – jelenünkben a nemzeti kultúra és az egyetemes művelődés szolgálatába állítjuk, ha segíteni tudjuk a magyarság értékes olvasmányokkal való ellátását, ha hatékonyabban tudjuk alátámasztani a kutató munkát, ha könyvtárosi tevékenységünket történelmi távlatba tudjuk helyezni, mégpedig retrospektíve és perspektíve is, ha a jelen közvetlen igénye mellett a történelmi tudás gyarapításának és a jövő távlatai kutatásának igénye is vezérel bennünket.

Első találkozásunk sok értékes eredményt hozott. Gazdagodtunk számos intellektuális, pszichikai és érzelmi élménnyel. Reményt és ígéretet jelent ez következő találkozásunk elé.